

Alyýew imperiýasynyň iç ýüzi

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 23 январа, 2025

Alyýew imperiýasynyň iç ýüzi ALIYEV IMPARATORLUĞUNUN IÇYÜZÜ

Aliyev ailesinin kurduğu korku imparatorluğunun içyüzünü Arzu Geybulleyeva yazdı. 'Yolsuzluk izleme' örgütleri tarafından verilen 'en yolsuz lider' unvanına sahip İlham Aliyev'in dünyanın dört yanına dağılmış inanılmaz servetinin öyküsü...

Kiminin yılın kişisi kimilerinin ise yılın rüşvetçisi unvanını uygun gördükleri bir lider, Türkiye'de daha çok 'bir millet, iki devlet' sloganı altında tanınan, komşu ve kardeş ülke Azerbaycan'ın Cumhurbaşkanı İlham Aliyev. 2003 yılında birçok uluslararası kurumun hileli tabirini kullandığı cumhurbaşkanlığı seçimleriyle babası Haydar Aliyev'in yerine geçen oğul Aliyev, bir sonraki seçimlerde de koltuğunu kimseye kaptırmadı. Ardından 2009'da düzenlediği referandumla Azerbaycan Anayasası'nda bulunan cumhurbaşkanlığı seçilme sınırıyla ilgili maddeleri baskı ile ortadan kaldırdı ve saltanatına devam etmeyi başardı.

■ Hızlı yükseliş

Aliyev 1961'de Bakü'de doğdu. 1982'de Moskova Devlet Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Enstitüsü'nden mezun olan Aliyev, eğitimine aynı üniversitede devam ederek 1990'lara kadar burada öğretim görevlisi olarak çalıştı. Azerbaycan devlet petrol şirketi SOCAR'ın başkan yardımcısı olmadan önce 1991- 1994 arasında Moskova ve İstanbul'da ticari faaliyetlerde bulundu. 1994'te SOCAR'da çalışmaya başlayan Aliyev, 1995 ve 2000'de yapılan parlamento seçimlerinde milletvekili oldu. Üstlendiği görevler arasında baba Aliyev'in kurucusu olduğu Yeni Azerbaycan Partisi'nin genel başkan yardımcılığı, Milli Olimpiyat Komitesi ve ayrıca Azerbaycan Avrupa Konseyi delegasyonu başkanlığı bulunuyor.

Aliyev'in 2003 yılında Başbakan seçilmesi bir tesadüf değildi.

Yurtdışında tedavi gören baba Aliyev'in sağlığı aynı yıl kötüleşti. Acilen oğul Aliyev başbakan seşildi ve babası henüz hayattayken cumhurbaşkanlığı seşimlerine iki ay kala onun yerine geşti. Baba Aliyev, oğlunu iktidarın tek adayı olarak belirlemişti. Bu da bir tesadüf değil, 2003'te yapılan seçimlerde oğul Aliyev yüzde 76 oyla 'hükümdarlık' koltuğuna oturdu.

Aliyev hanedanı 2008'de yapılan cumhurbaşkanlığı seşiminin ardından 2009 referandumu ile perçinlenmiş oldu. Bugüne kadar ülkede yapılan hiçbir seşim şeffaf geşmedi. Hile, oy doldurma, sahte oylar Azerbaycan seşimlerinin her zaman en çok konuşulan konuları oldu. Gerçekler pek çok raporda, kamera görüntüsünde ve haberlerde ortaya konulsa da değişen bir şey olmadı. Oy yüzdesi seşimden seşime arttı; ne muhalefet ne de uluslararası gözlemciler bir şey yapabildi.

Azerbaycan muhalefeti 2003'ten itibaren tam anlamıyla aciz duruma düşürüldü. Muhalif liderlerden Ilgar Mammadov'un aday olması, onun hapse atılmasıyla önlendi. Bir diğer muhalif, Tofig Yagublu tutuklandı.

■ Dubai sultanı

2003'ten bugüne kadar yapılmış bütün seşimlere sahtecilik ve hile damga vurdu ama bu hiçbir şeyi değiştirmede. Bu süreç içinde baba Aliyev döneminde olan özgürlükler de yok oldu, güç tamamen iktidar partisinin daha doğrusu iktidardaki ailenin eline geşti. İlham Aliyev'in yıllık geliri 280 bin dolar olarak görünüyor olmasına rağmen Aliyev'in malikâneleri büyüdükçe büyüyor. Sadece 14 yaşında olan oğlu, Dubai'de 9 lüks malikâneye sahip. Aliyev'in iki kızı Leyla ve Arzu ise 30 milyon dolar değerinde yine Dubai'de villalara sahip. Ayrıca Aliyev bundan birkaç ay önce Bodrum Yalıkavak'ta 13 milyon Euro değerinde bir otelin sahibi oldu. Nisan ayında Washington merkezli Araştırmacı Gazeteciler Uluslararası Komisyonu ile The Guardian gazetesi işbirliği sonucu çıkan raporlarda Aliyev'in kızları adına kayıtlı ve İngiliz Virgin Adaları'nda bulunan pek çok mal varlığına sahip oldukları ortaya çıktı.

Ailenin yurtdışında toplam serveti milyarlar değerinde. Panama ve Çek Cumhuriyetinde olan gizli şirketlerden, Dubai'deki malikânelere kadar uzanan ve daha niceleri bilinmeyen varlıkların sahibi olan bu aile, ortalama maaşın 420 dolar olduğu bir ülkenin sultanları. Aliyev, 2012'de Saraybosna ve Bükreş merkezli 'Organize Suç ve Yolsuzluk Raporlama Projesi' adlı bir sivil toplum örgütü tarafından 'yılın en yolsuz lideri' ödülünü kazandı. Bazı uluslararası kurumlar Aliyev ve ailesini ünlü Baba filminin Corleone ailesine benzetmekle pek de uzaktan bir atış yapmış sayılmazlar. Uluslararası Şeffaflık Örgütü raporlarına göre Azerbaycan 183 ülke arasında yolsuzluk sıralmasında 143'üncü durumda.

ARZU GEYBULLAYEVA,
arzu.geybulla@gmail.com

«AGOS», 27.04.2013 Publisistika